

РАХУНКОВА ПАЛАТА УКРАЇНИ

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 226-33-82
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

14.12.2015 № 18-2511

На № _____ від _____

**Голові Верховної Ради
України**

Гройсману В.Б.

Щодо результатів аудиту
використання коштів державного
бюджету на надання населенню
пільг і житлових субсидій

Шановний Володимире Борисовичу!

Рахункова палата розглянула результати аудиту ефективності використання коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг.

За результатами розгляду встановлено, що Кабінетом Міністрів України, Міністерством фінансів України, Міністерством соціальної політики України та місцевими органами виконавчої влади у 2014 та 2015 роках забезпечено надання населенню за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам належних пільг та житлових субсидій на оплату житлово-комунальних послуг.

Загалом у 2014 році така соціальна допомога надана 4,4 млн пільговикам та понад 1,5 млн малозабезпеченим сім'ям на загальну суму 6,2 млрд грн, за 9 місяців 2015 року – понад 4 млн пільговикам та 3,2 млн малозабезпеченим сім'ям на суму 7,6 млрд гривень.

Урядом та Мінсоцполітики вжито також заходи і прийнято ряд рішень, спрямованих на спрощення процедур та підвищення соціальної справедливості при призначенні населенню пільг і субсидій з оплати таких послуг.

Водночас у 2014 році бюджетна програма за цим напрямом не профінансована і не виконана на суму 1,3 млрд грн, при тому, що станом на 01.01.2015 кредиторська заборгованість з відшкодування відповідним підприємствам недоотриманих ними доходів за надані громадянам обсяги послуг з пільг і субсидій становила 1 млрд грн. (у тому числі прострочена – 126,0 млн гривень). Зазначене не сприяє покращенню фінансово-економічного стану таких підприємств та надання ними якісних послуг населенню.

Однією з головних причин цього є застосування переважно (90 відс.) механізму проведення взаєморозрахунків (заліків), в яких низка підприємств не може взяти участь (а отже одержати кошти субвенції) через відсутність

заборгованості за енергоносії та перед бюджетом. Зокрема, через відсутність заборгованості за енергоносії і, відповідно, неможливість проведення взаєморозрахунків, станом на 01.01.2015 кредиторська заборгованість місцевих бюджетів Харківської області з перерахування коштів субвенції перед КП “Харківські теплові мережі” за надані ним послуги з пільг і субсидій становила 23,8 млн гривень.

Нормативно-правове забезпечення питань, пов’язаних з використанням коштів субвенції, загалом врегульоване, але стосовно деяких існують неузгодженості.

Встановлені статтею 11 Закону України “Про природні монополії” норми щодо утворення, ліквідації та підпорядкування Президенту України національних комісій регулювання природних монополій (відповідно і Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Комісія), яка встановлює тарифи на житлово-комунальні послуги), не узгоджуються із статтею 106 Конституції України в частині повноважень Президента України щодо створення у межах коштів, передбачених у Державному бюджеті України, для здійснення своїх повноважень консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів і служб.

Діючі норми витрат теплової енергії на опалення житлових будівель та відсутність побудинкових засобів обліку її споживання знижує ефективність (результативність) видатків субвенції.

За відсутності побудинкового обліку фактично наданих послуг (за даними Мінрегіону, станом на 01.07.2015 рівень оснащення будинків засобами обліку теплової енергії становить 34,7 відс.), застосування НКРЕКП неактуальних норм тепловитрат на одиницю опалювальної площі, визначених у 2001 році КТМ 204 Україна 244-94, створює умови необґрунтованого (завищеного) рівня встановлення тарифів на теплопостачання для населення, надмірного відшкодування державою за рахунок субвенції підприємствам – виконавцям (виробникам) вартості таких послуг, наданих у вигляді пільг і субсидій громадянам, які проживають у будинках без засобів побудинкового обліку теплової енергії.

Так, за результатами аудиту, проведеного у Дніпропетровській та Харківській областях, встановлено, що для однакових за технічними характеристиками будинків і квартир, у яких проживають громадяни однієї пільгової категорії, вартість оплачених пільг по будинку із встановленим тепловим лічильником у понад два рази менша від такої вартості у будинку без лічильника. Зокрема, у березні 2015 року в смт Ювілейне Дніпропетровської області у будинку по вул. Фрунзе без лічильника сума наданих пільг кожному з 3 пільговиків (гр. М., гр. Л., гр. Г.) становить 85,6 грн, а в іншому будинку на цій самій вулиці, обладнаному лічильником, сума наданих пільг за цей період кожному з 3 пільговиків (гр. Д., гр. С., гр. Л.) становить 39,3 грн, тобто у понад два рази менше.

Водночас законодавчо визначений на сьогодні порядок встановлення побудинкових приладів обліку за рахунок споживачів в умовах низького рівня платоспроможності населення не дозволяє вирішити цю гостру проблему.

З квітня 2015 року за пропозицією НКРЕКП і на виконання відповідного доручення Кабінету Міністрів України Мінрегіон України спільно з Комісією проводить роботу щодо актуалізації норми витрат палива та теплової енергії на опалення житлових та громадських споруд (КТМ 204 Україна 244-94).

Планування Міністерством фінансів України і Міністерством соціальної політики України обсягів коштів субвенції на 2015 рік не було належно обґрунтованим та створило ризики невикористання значної частини асигнувань.

Затверджений Законом України “Про Державний бюджет України на 2015 рік” (із змінами від 02.03.2015) обсяг видатків субвенції становить 24,4 млрд гривень. Фактично за 10 місяців 2015 року виділено 8,5 млрд грн (або 35 відс. затверджених асигнувань). Зазначене свідчить, що асигнування затвердженого на 2015 рік обсягу субвенції будуть використані лише частково.

Загалом наявна тенденція щодо значного зростання кількості домогосподарств, яким призначаються житлові субсидії (за 2014 рік – 1,5 млн малозабезпечених сімей, за 9 місяців 2015 року – 3,2 мільйона), та суттєвого збільшення обсягів видатків субвенції з державного бюджету на відшкодування підприємствам – надавачам послуг за надані громадянам обсяги послуг з пільг і субсидій свідчить про зниження реального життєвого рівня населення, а також про серйозні ризики в частині забезпечення ефективності господарської діяльності у сфері енергетики та житлово-комунального господарства, відповідальності керівників підприємств – виробників послуг за заробляння доходів, оптимізацію витрат, модернізацію виробництва.

Надсилається в порядку інформування, відповідно до статті 37 Закону України “Про Рахункову палату”.

З повагою

Голова

Р.М. Магута